

Raadsbrief over artikel 45 vragen

Datum 3 maart 2026

Onderwerp Beantwoording artikel 45 vragen van ChristenUnie en D66 over verantwoord
smartphone- en socialmediagebruik door kinderen en jongeren

Versienummer 1

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Bijlagen

Bijlage 1 – Artikel 45 vragen verantwoord smartphone- en socialmediagebruik door kinderen en jongeren

Ontwerp besluit

De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de beantwoording van de artikel 45 vragen over verantwoord smartphone- en socialmediagebruik door kinderen en jongeren.

Datum

3 maart 2026

Inleiding

De fracties ChristenUnie en D66 hebben op 23 januari 2026 schriftelijke vragen gesteld over verantwoord smartphone- en socialmediagebruik door kinderen en jongeren. In deze raadsbrief vindt u de beantwoording van deze vragen door het college.

Kernboodschap

In deze raadsbrief vindt u de beantwoording door het college van de schriftelijke vragen van ChristenUnie en D66 over verantwoord smartphone- en socialmediagebruik door kinderen en jongeren.

Vraag 1: Hoe duidt het college de recente maatschappelijke discussie over smartphone- en socialmediagebruik door kinderen en jongeren, waaronder de toenemende steun voor strengere regulering zoals beschreven in het genoemde NOS-artikel?¹

Antwoord: Het college duidt de maatschappelijke discussie als een complex en genuanceerd gesprek waarin enerzijds brede zorg bestaat over de negatieve kanten van intensief smartphone- en socialmediagebruik bij kinderen en jongeren, en anderzijds de uitvoerbaarheid en effectiviteit van regulering onderwerp van debat zijn.

Vraag 2: Welke signalen heeft het college over de effecten van intensief smartphone- en socialmediagebruik op het welzijn, de mentale gezondheid en de sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren in Zwolle?

Antwoord: Het college heeft signalen over zowel negatieve als positieve effecten van smartphone- en socialmediagebruik op het welzijn, de mentale gezondheid en de sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren.

Lokale GGD-gegevens (Gezondheidsmonitor Jeugd, ingevuld door jongeren uit klas 2 en 4 van het regulier voortgezet onderwijs) laten zien dat in Zwolle in 2023 (= meest recente versie) 13% van de jongeren risico loopt op problematisch gebruik van social media, 8% van de jongeren in de afgelopen drie maanden online is gepest en 3% van de jongeren risico loopt op problematisch gamedrag². Het percentage jongeren dat in Zwolle risico loopt op problematisch gebruik van social media is in de afgelopen jaren gestegen; van 7% in 2019 naar 9% in 2021 naar 13% in 2023.

Vanuit onze partners in de sociale basis ontvangen we signalen over zowel negatieve als positieve effecten van smartphone- en socialmediagebruik op het welzijn, de mentale gezondheid en de sociale ontwikkeling van kinderen en jongeren in Zwolle. Negatieve effecten zijn:

- Jongeren geven aan jeugd- en jongerenwerkers van Het Werkt Sociaal aan dat als ze moe zijn en niet lekker in hun vel zitten, ze makkelijker urenlang scrollen wat zorgt voor meer vermoeidheid. Ook in THINK-lessen komt dit ter sprake; jongeren geven aan dat ze minder afhankelijk willen zijn van hun telefoon, maar dat ze hier zelf niet iets in kunnen/willen veranderen.
- Jeugd- en jongerenwerkers zien dat social media kan worden gebruikt om te pesten, leeftijdsgenoten zwart te maken en buiten te sluiten. Er wordt bijvoorbeeld gezien dat groepschats een negatieve rol kunnen spelen wanneer conflicten escaleren, of dat ruzies

¹ <https://nos.nl/artikel/2599319-steun-voor-socialemediaverbod-voor-jongeren-groeit-vooral-onder-gen-z>

² [Rapporten | Factsheets jongerenmonitor | IJssellandscan](#)

Datum 3 maart 2026

worden gefilmd en gedeeld. Jongeren die hiervan slachtoffer zijn, voelen zich onveilig, angstig en verdrietig.

Ook worden er positieve effecten gezien, onder andere:

- Partners in de sociale basis zien dat kinderen en jongeren door hun smartphone en social media makkelijk in contact staan met leeftijdsgenoten, wat een positief effect heeft op het onderhouden van vriendschappen en het snel kunnen schakelen met elkaar.
- Ook wordt er gezien dat de smartphone en social media helpen bij het uitbreiden van sociale contacten, juist ook voor kinderen en jongeren die dat in het 'live' leven lastiger vinden.

Vraag 3: Worden hiervoor gegevens benut vanuit bijvoorbeeld de GGD, Jeugdgezondheidsmonitor, jeugdteams of scholen?

Antwoord: Ja. Voor de toelichting hierop wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 2.

Vraag 4: Welke rol ziet het college voor de gemeente Zwolle als het gaat om het bevorderen van verantwoord smartphone- en socialmediagebruik bij kinderen en jongeren?

Antwoord: Het college ziet een rol voor de gemeente Zwolle bij het versterken van ouderbetrokkenheid en het bieden van laagdrempelige opvoedondersteuning, waardoor gezinnen zelf sterker in hun opvoedrol staan en problemen kunnen worden voorkomen of vroeg kunnen worden aangepakt. Voor de huidige invulling van deze rol wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 6.

Daarnaast ziet het college een rol voor de gemeente Zwolle bij het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van jongeren in het algemeen, waar verantwoord smartphone- en socialmediagebruik onderdeel van is. Voor de huidige invulling van deze rol wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 8.

Vraag 5: Kan het college daarbij ingaan op de verhouding tussen opvoedverantwoordelijkheid van ouders en de ondersteunende rol van de gemeente?

Antwoord: Het college benadrukt dat de primaire verantwoordelijkheid voor mediagebruik bij ouders ligt. Het college ziet haar rol als ondersteunend en faciliterend. Deze rol sluit aan bij gemeentelijke wettelijke taken om het opvoedkundig klimaat te versterken en preventieve ondersteuning te leveren.

Vraag 6: Op welke wijze ondersteunt de gemeente Zwolle momenteel ouders bij mediaopvoeding en het maken van afspraken over smartphone- en socialmediagebruik?

Antwoord: De gemeente Zwolle ondersteunt momenteel ouders bij mediaopvoeding en het maken van afspraken over smartphone- en socialmediagebruik op de volgende wijze:

- Het jeugd- en jongerenwerk, Halt en de politie organiseren gezamenlijk ouderbijeenkomsten over de gevaren en risico's van social media en het online gebruik door jeugdigen.
- Jeugd-, jongeren- en opbouwwerkers hebben vanuit hun laagdrempelige contact met ouders gesprekken over hoe zij in gesprek blijven met hun kind over digitale risico's en gezond gebruik. Ook bespreken ze opvoedvaardigheden, zoals het stellen van grenzen en het herkennen van digitale signalen.
- Tactus organiseert voor ouders de cursus Help, mijn kind kan niet zonder! Dit is een cursus voor ouders met kinderen tussen de 12 en 23 jaar die problematisch beeldscherm gebruiken.
- In de Strategische Onderwijsagenda heeft de gemeente Zwolle met samenwerkingspartners in en rond kinderopvang en onderwijs een ambitie uitgesproken op het gebied van een positief sociaal opgroei-klimaat. Dit betreft het vergroten van ouderbetrokkenheid in Zwolle en het versterken van de community rondom het kind en de jongere. Daarom heeft de gemeente het Ouderavondspel ingekocht om op Zwolse scholen in te zetten. In 2026 gaan we het spel

Datum 3 maart 2026

uitproberen bij een vijftal scholen. Met het spelen van het spel tijdens een ouderavond wordt geen beroep gedaan op de pedagogisch medewerker of de leraar. Ouders worden voornamelijk zelf aan het werk gezet met de vraag: welke afspraken wilt u als ouders met elkaar maken zodat de kinderen een goed jaar hebben? Ouders zijn zelf aan zet om afspraken te maken, ook over zaken als smartphonegebruik binnen de klas of groep. We evalueren de inzet van het spel in samenwerking met lectoraten vanuit de Campus Kind en Educatie. Het doel is om de ervaringen van ouders bij het spelen van het spel in kaart te brengen én om informatie bij hen op te halen op basis waarvan we onze inzet op het versterken van een positief sociaal opgroei-klimaat verder kunnen verbeteren.

- De gemeente Zwolle zit met een aantal partijen (THINK op school, GGD, SWT en Impluz) om tafel om het ondersteunen van ouders van tieners in Zwolle bij veelvoorkomende opvoedvraagstukken verder vorm te geven. Onderdeel hiervan zijn de theatervoorstellingen in samenwerking met Helder Theater op 4 maart en 20 mei voor ouders van tieners over herkenbare thema's rondom het puberleven zoals mentale gezondheid en groepsdruk. Hierin zal smartphone- en socialmediagebruik ook aan bod komen (zo zal de leestip Smartphonevrij Opgroeien worden gedeeld). Daarnaast verkent deze groep welke behoeften er verder leven onder ouders van tieners bij het omgaan met opvoedvraagstukken.

Vraag 7: Welke voorzieningen, programma's of activiteiten zijn hiervoor beschikbaar?

Antwoord: Voor de voorzieningen, programma's en activiteiten voor ouders wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 6. Voor de voorzieningen, programma's en activiteiten voor kinderen en jongeren wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 8.

Vraag 8: In hoeverre wordt binnen het huidige jeugd-, preventie- en onderwijsbeleid expliciet aandacht besteed aan digitale weerbaarheid, mediawijsheid en verantwoord digitaal gedrag van jongeren?

Antwoord: Binnen het huidige jeugd-, preventie- en onderwijsbeleid wordt expliciet aandacht besteed aan digitale weerbaarheid, mediawijsheid en verantwoord digitaal gedrag van jongeren. We zetten hierbij zowel in op ouders als jongeren. Voor de voorzieningen, programma's en activiteiten voor ouders wordt verwezen naar de beantwoording van vraag 6. Daarnaast ondersteunt de gemeente Zwolle jongeren bij hun digitale weerbaarheid, mediawijsheid en verantwoord digitaal gedrag op de volgende wijze:

- THINK op school geeft verschillende themalessen die gerelateerd zijn aan digitale weerbaarheid, mediawijsheid en verantwoord digitaal gedrag (onder andere De werking van social media / Social media en AI / Social media, sexting en grooming / Hoe ga je met elkaar om (online)).
- Tactus geeft voorlichtingen op scholen rondom verschillende verslavingsthema's waaronder social media en gamen. Daarnaast biedt het Tactus preventieteam individuele consulten over deze thema's.
- De GGD ondersteunt scholen via de Gezonde School-aanpak, waarbij een van de thema's mediawijsheid is. Dit thema gaat over "het helpen van leerlingen om op een bewuste, kritische en gezonde manier om te gaan met digitale media en technologie zoals sociale media, games en online communicatie, wat bijdraagt aan hun digitaal welbevinden en een positieve schoolomgeving."
- Tijdens groepsprogramma's van het jeugd- en jongerenwerk geldt een telefoonverbod. Dit biedt ook aanleiding tot gesprek hierover. Daarnaast worden binnen programma's van het jeugd- en jongerenwerk en tijdens inloophmomenten in de jongerencentra actief thema's besproken zoals het verschil tussen de online en offline wereld, het herkennen van 'red flags' in online contact en vragen als "Wat zou jij zelf willen qua smartphonegebruik?" om jongeren regie te geven over hun digitale gedrag.

Datum

3 maart 2026

Vraag 9: Is het college bereid om — in samenwerking met scholen, kinderen, jongeren, ouders, GGD en welzijnspartners — te verkennen of aanvullende voorlichting of ondersteuning wenselijk is rond verantwoord smartphone- en socialmediagebruik? Zo ja, op welke termijn en in welke vorm? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Zoals uit de beantwoording van de voorgaande vragen blijkt, wordt er op dit moment met diverse betrokken partijen verkend welke vormen van voorlichting en ondersteuning wenselijk zijn rond verantwoord smartphone- en socialmediagebruik. Indien daarbij duidelijk wordt dat aanvullende voorlichting of ondersteuning gewenst is, kan dit worden meegenomen bij de uitwerking van het nieuwe jeugd- en onderwijsbeleid dat vanaf 2027 wordt ontwikkeld.

Vraag 10: Hoe betreft het college de stem van jongeren zelf bij beleid en initiatieven die raken aan hun digitale leefwereld? Wordt hierbij gebruikgemaakt van bestaande participatiestructuren zoals jongerenraden of jongerenpanels?

Antwoord: Er zijn verschillende manieren waarop het college de stem van jongeren betreft bij beleid en initiatieven die raken aan hun digitale leefwereld. Zo hebben jongeren een stem in welke THINK-themalessen worden aangeboden. THINK op school zet hiervoor enquêtes uit onder jongeren (en ook onder docenten en ouders). Ook bij de activiteiten en initiatieven vanuit het jeugd- en jongerenwerk is jongerenparticipatie het uitgangspunt. Een voorbeeld hiervan is de offline-dag die in 2025 vanuit het jongerenwerk is georganiseerd op basis van vragen vanuit jongeren, waarbij een groep jongeren een dag de hei op is gegaan zonder smartphone en bezig is gegaan met dit thema. Jongeren gaven aan te worstelen met hun smartphonegebruik en gaven aan hoe fijn het was even niet met hun smartphone bezig te zijn. Een aantal jongeren zijn hierdoor bewust minder hun smartphone gaan gebruiken. Zoals beschreven, is de offline-dag in 2025 vanuit het jongerenwerk georganiseerd. Nu de jongeren enthousiast zijn, willen zij zelf het initiatief nemen om dit nogmaals te organiseren.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer